

УДК 336.1

І. Я. Ткачук,
к. е. н., доцент, докторант, Університет банківської справи
ORCID ID: 0000-0003-1081-8693
М. Я. Кобеля,
аспірант, Університет банківської справи
ORCID ID: 0000-0001-5627-9408

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.12.71

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В СЕКТОРІ ПІДПРИЄМСТВ З ДЕРЖАВНОЮ УЧАСТЮ

I. Tkachuk,
PhD in Economics, Associate Professor, doctoral student, Banking University
M. Kobelia,
Postgraduate student, Banking University

PECULIARITIES OF FINANCIAL POLICY FORMATION IN THE SECTOR OF ENTERPRISES WITH THE STATE PARTICIPATION

У статті висвітлено особливості формування фінансової політики в секторі підприємств з державною участю. Розглянуто наукові підходи до трактування категорії "підприємство з державною участю". Обґрунтовано, що підприємства державної форми власності виступають важливим об'єктом фінансової політики на сучасному етапі розвитку економік більшості країн світу. Висвітлено умови, особливості, а також причини приватизації підприємств з державною власністю. Схематично відображено рух фінансових потоків підприємств з державною участю до державних бюджетів та у зворотному напрямі. Розглянуто підприємства з державною участю як такі, що виступають впливовими інститутами на фінансовому ринку. Визначено, що метою фінансової політики в секторі підприємств з державною участю є побудова механізмів функціонування таких підприємств, які забезпечать оптимальний баланс досягнення бажаних для суспільства економічних та соціальних ефектів.

Modern conditions of functioning of Ukrainian enterprises require them to be more flexible and adaptable for external environment. It should be taken into account in the process of developing their financial policy. Such requirements are also typical for enterprises with state participation, however, if the issues of forming the financial policy of enterprises in Ukraine in general are quite open to scientists, this issue remains scientifically undeveloped.

The purpose of the presented article is to investigate the peculiarities of the formation of financial policy in the sector of enterprises with state participation in modern economic conditions.

In the process of research a number of general scientific and special research methods were used (including such methods as analogy and comparison, induction and deduction, scientific abstraction).

The article highlights the peculiarities of financial policy formation in the sector of enterprises with state participation. Scientific approaches to the interpretation of the category "enterprise with state participation" are considered. It is substantiated that state-owned enterprises are an important object of financial policy at the present stage of economic development of most countries. The conditions, features, as well as the reasons for the privatization of state-owned enterprises are highlighted. The movement of financial flows of enterprises with state participation to state budgets and vice versa are imagined schematically. Enterprises with state participation are considered as acting as influential institutions in the financial market. It is determined that the purpose of financial policy in the sector of enterprises with state participation is to build mechanisms for the functioning of such enterprises that will ensure the optimal balance of achieving the desired economic and social effects for society. The main tasks of the state financial policy in the sector of enterprises with state participation are determined and the main advantages that the governments of the states receive in solving these tasks are highlighted.

Ключові слова: фінансова політика, державна фінансова політика, підприємства з державною участю.

Key words: financial policy, public financial policy, enterprises with the state participation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасні умови функціонування підприємств в Україні вимагають від них бути більш гнучки-

ми та адаптивними до зовнішніх умов, що повинно враховуватись і під час розробки їх фінансової політики. Для підприємств з держав-

ною участю такі вимоги також є характерними, проте, якщо питання формування фінансової політики підприємств в Україні загалом є доволі розкритими науковцями, то зазначена проблематика залишається науково не розробленою.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

До проблем в секторі державних підприємств зверталися у своїх дослідженнях такі науковці: Аніловська Г., Бабіченко В., Базилевич В., Гасанов С., Давимука С., Денис О., Лютий І., Петришина Н., Смовженко Т., Шестак М. Віддаючи належне їхньому внеску у розвиток науки та розробку цієї проблематики, хочемо наголосити, що зважаючи на мінливість середовища, в якому функціонують ці підприємства, особливості формування фінансової політики в секторі підприємств з державною участю вимагають подальшого дослідження.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідити особливості формування фінансової політики в секторі підприємств з державною участю в сучасних умовах господарювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для розуміння специфіки фінансової політики щодо підприємств з державною участю вважаємо за необхідне, насамперед, уточнити сутність самого поняття підприємства з державною участю, а також розглянути роль таких підприємств та особливості їх фінансів.

Ознайомлення з публікаціями вітчизняних та зарубіжних дослідників дозволяє стверджувати, що універсального визначення поняттю "підприємство з державною участю" чи "підприємство державної форми власності" ні в теорії, ані на практиці не існує.

Загалом у залежності від країни, підприємства в капіталі яких присутня повна або часткова державна власність, відомі під багатьма назвами: "державні підприємства", "урядові корпорації", "державні комерційні підприємства", "компанії, пов'язані з урядом", "громадські підприємства", "підрозділи державного сектору" і т. д. [5].

Вітчизняні дослідники часто стосовно підприємств з державною участю оперують терміном "державне підприємство". Додамо, що, згідно з чинним законодавством України, дер-

жавне підприємство є підприємством, що діє на основі державної власності, або підприємством, у статутному капіталі якого частка державної власності становить 50 і більше відсотків [8].

Господарським кодексом України передбачено дві групи суб'єктів господарювання державного сектора економіки:

1) підприємства, що діють на основі лише державної власності;

2) інші суб'єкти державного сектора економіки, що мають, крім акціонера-держави, також й інших акціонерів (учасників), однак держава забезпечує вирішальний вплив на господарську діяльність цих суб'єктів.

Таким чином, відповідно до вітчизняної юридичної практики, не всі суб'єкти господарювання державного сектору економіки є підприємствами державної форми власності [13].

Натомість у зарубіжній практиці більш поширеними є трактування підприємств з державною участю як господарських підприємств, де уряд чи держава мають значний контроль через повну, мажоритарну чи значну міноритарну участь. Водночас зарубіжні дослідники акцентують увагу на комерційному характері діяльності підприємств державного сектору. Термін який найчастіше застосовується щодо таких підприємств — це "підприємство державної власності" ("state-owned company").

Щодо трактувань підприємств з державною участю вітчизняними теоретиками, то тут варто навести такі позиції.

М. Шестак вважає, що державне підприємство є самостійним суб'єктом господарювання, заснованим на державній (повній або неповній) формі власності, що здійснює виробництво товарів, у тому числі суспільних благ, надання послуг, науково-дослідну та комерційну (некомерційну) діяльність з метою досягнення економічного та соціального ефекту в національній економіці [14]. Тобто, крім економічних цілей, дослідниця підкреслює вагому соціальну роль підприємств державної форми власності.

Подібно дослідник Аніловська Г.Я. зазначає, що під державним підприємством слід розуміти господарську одиницю, що повністю чи частково базується на державній власності і здійснює соціально корисну діяльність під суспільним контролем [6].

Більш широко роль держави та специфіку організації управління підкреслює доктор наук, професор В. Базилевич, який відзначає, що під державним слід розуміти підприємство,

основні засоби якого є державною власністю, а керівники призначаються державними органами або працюють за контрактом [11].

Узагальнюючи, можна стверджувати, що термінологія навколо поняття держпідприємство є достатньо невизначеною. Найбільш суперечливим є питання за ступенем їх автономності від держави: за яких обставин державне підприємство визначається як "власність" держави, а саме: який рівень державної власності визнає суб'єкта господарювання підприємством державної форми власності.

Низка економістів вважає, що наявність контрольного пакету акцій в руках держави не є обов'язковим атрибутом державного підприємства. За рекомендаціями Організації об'єднаного економічного співробітництва, до державних слід зараховувати підприємства, в яких "державні органи володіють більшою часткою капіталу (понад 50%), або ті, які ними контролюються, зокрема шляхом призначення державних чиновників. Останні покликані забезпечити державний інтерес, використання підприємств з метою регулювання економіки, досягнення певних макроекономічних завдань" [12].

Водночас, незважаючи на відмінність підходів дослідників, спільними є такі ознаки у трактуваннях суті підприємств з державною участю:

- поєднання при функціонуванні підприємств з державною участю економічних та соціальних цілей;

- наявність суттєвої державної частки в статутному капіталі підприємства та / або суттєвий вплив держави на прийняття управлінських рішень.

Вважаємо, що більш коректною є термінологія щодо підприємств з часткою державної власності у капіталі "підприємство з державною участю", оскільки термін "державне підприємство" апіорі дозволяє зробити припущення щодо повного володіння підприємством. Натомість поняття "підприємство з державною участю" є більш широким і дозволяє відносити до цієї категорії як державні підприємства, так і підприємства що перебувають під державним контролем. З огляду на вищенаведене, пропонуємо підприємством з державною участю трактувати суб'єкта господарювання, капітал якого повністю чи частково базується на державній власності, а діяльність, спрямована на досягнення економічного та соціального ефекту в національній економіці, відбувається під суттєвим державним контролем.

Підприємства державної форми власності виступають важливим об'єктом фінансової політики на сучасному етапі розвитку економік більшості країн світу, на що є низка причин.

По-перше, підприємства державної форми власності є важливим інструментом для здійснення державних інвестицій, а отже виступають складовою інвестиційної фінансової політики.

Часто підприємства державної форми власності в інвестиційних процесах мають ряд переваг, порівняно з підприємствами приватного сектору. Зокрема, узагальнивши, до їх основних переваг можна віднести такі:

- висока концентрація коштів та можливість їх поповнення за рахунок державного бюджету;

- підтримка урядових структур під час розробки та реалізації інвестиційних проєктів;

- позитивний імідж підприємств з державною участю при здійсненні інвестицій серед зарубіжних партнерів;

- досвід підприємств з державною участю у відповідних, традиційно притаманних їм сферах;

- цільова, історично притаманна підприємствам державного сектору, орієнтація на розвиток держави.

Все це призводить до того, що інвестиції в державні корпорації часто належать до пріоритетних напрямів витрат бюджету. Створюючи видатки з державного бюджету на стадіях інвестування проєктів, підприємства державної форми власності водночас потенційно забезпечують суттєві подальші надходження (звісно, що лише у випадку здійснення ефективного інвестування). Цей факт також вимагає додаткової уваги державних органів влади до їх функціонування.

По-друге, фінансові потоки від ефективної діяльності підприємств державної форми власності потенційно є суттєвим джерелом надходжень до державних бюджетів.

Вплив урядового втручання протягом нещодавньої фінансової кризи також призвів до посилення ролі державних підприємств у диверсифікованих фінансах: наприклад, Фанні Мей та Фредді Мак у Сполучених Штатах Америки, класифіковані як такі, що мають більше 50% державної власності, між 2010 та 2013 р. разом внесли 5% від загальної кількості державних підприємств доходів у Global 500 (у 2011 році) [5].

Додамо, що крім участі в бізнесі з політичного резону підприємства з державною участю також часто використовуються в секторах,

Рис. 1. Фінансові потоки підприємств з державною участю до державних бюджетів та у зворотному напрямі

Джерело: побудовано авторами.

де уряд хоче стягувати до бюджету плату за користування певними благами [3]. Таким чином держава може контролювати допуск інших підприємств до сектору з метою утримання монопольних цін, а потім використовувати отримані доходи підприємств з державною участю як дохід.

Попри форму власності державні корпорації є підприємствами, а отже отримують прибутки, сплачують податкові платежі і збори та соціальні виплати. Податковим законодавством більшості країн не передбачено спеціальних пільг для корпорацій державного сектору економіки. Всі податкові пільги теоретично надаються на загальних підставах відповідно до чинних законодавств.

Зазначимо, що традиційно існує закономірна певна відмінність у відрахуваннях підприємств, які повністю належать державі та підприємств з часткою державної власності.

Так, наприклад, в Україні існує два види платежів з прибутку корпорацій державного сектору економіки до державного бюджету [9]:

1) усі державні підприємства сплачують нормативний відсоток від отриманого чистого прибутку до державного бюджету (в залежності від монополізму корпорації на ринку, розміру чистого прибутку);

2) господарські товариства з державною часткою у статутному капіталі перераховують

до державного бюджету дивіденди, нараховані на акції, що належать державі. Відповідний норматив затверджується рішенням Уряду України.

Закономірно, що надходження від діяльності підприємств державної форми власності не є константними. Це залежить від двох чинників — рівня прибутковості підприємств та їх кількості. За певних обставин уряди держав можуть прийняти рішення про доцільність відчуження державних корпорацій. В цьому випадку мова йде про приватизацію, що може також стати суттєвим джерелом поповнення бюджетних коштів у поточній та довгостроковій перспективах.

Під час приватизації відбувається відчуження майна, що перебувало до моменту приватизації у власності державних підприємств. Після приватизації майно переходить у власність до фізичної особи (осіб) чи до юридичних осіб, що не є державними.

Світовий досвід свідчить, що цілі, які переслідували уряди країн при приватизації державних корпорацій були такі:

1. Низька віддача та рівень економічної ефективності державних корпорацій, внаслідок яких утримання державних підприємств ставало все більш обтяжливим для держбюджетів та не вигідним для суспільства.

2. Високий рівень монополії держави на певних ринках.

3. Бажання залучити більш широке коло ефективних інвесторів.

Щодо вибору об'єктів приватизації, то практика розвинутих країн показує, що уряди приймали рішення щодо відбору корпорацій для продажу за таких обставин:

— прибуткові корпорації, діяльність яких виходила за коло інтересів урядів;

— збиткові підприємства, які спричиняли втрати для бюджетів країн.

Для прикладу такий підхід використовував уряд Італії під час приватизації державного сектору.

Водночас практика розвинених країн (Великобританії, Італії, США, Канади) та країн постсоціалістичного табору (Росії, України, Білорусії) показує, що приватизація може як позитивно вплинути на вирівнювання дисбалансів державних бюджетів, забезпечити надходження від продажу державних підприємств, збільшення фіскальних надходжень у подальших роках від більш ефективної діяльності приватизованих державних підприємств та зростання економіки загалом, так і (за умов невдалої приватизації) негативно вплинути на економічне зростання та створити додаткові втрати.

Загалом фінансові результати діяльності державних корпорацій суттєво впливають не лише на формування доходів, а і на здійснення видатків сектору загального державного управління.

Схематично рух фінансових потоків підприємств з державною участю до державних бюджетів та у зворотному напрямі нами наведено на рисунку 1.

Таким чином, підприємства з державною участю можуть як забезпечувати досягнення фіскальної стабільності (традиційно очікуваний бажаний ефект), так і навпаки — сприяти посиленню розбалансованості всієї системи державних фінансів. Хоча державні підприємства є комерційними суб'єктами, не всі вони отримують прибуток. У цьому випадку такі державні підприємства коштують уряду чимало грошей на запуск та не приносять прибутку взаєм [10].

Ще одним чинником, що обумовлює особливу увагу урядів до підприємств з державною участю є те, що підприємства з державною участю виступають впливовими інститутами на фінансовому ринку. З однієї сторони, вони виступають в якості позичальників та постачальників вільних грошових ресурсів. З іншого боку, підприємства з державною участю, наприклад, здійснюючи функції комерційних банків чи

інших фінансових інститутів суттєво впливають на процеси посередництва на фінансовому ринку країни.

Таким чином, підприємства державної форми власності не лише забезпечують надходження до бюджетів країн, а й суттєво впливають на попит та пропозицію грошових ресурсів, ціну ресурсів, пропозицію грошей, забезпечення стійкого грошового обігу в державі, своєчасність та безперервність розрахунків, стабільність фінансового сектору загалом, а також на інших учасників фінансового ринку.

Хоча наведені аргументи свідчать, що державні корпорації здатні суттєво впливати, як на стан державного бюджету, так і на розвиток інших суб'єктів господарювання, водночас у теоретичному та практичному аспектах все ще не розроблено уніфікованих підходів щодо фінансової політики в секторі підприємств з державною участю. Найбільш дискусійними є питання щодо їх доцільності загалом, прибутковості, управління фінансами та ризиками, а також факторів, що забезпечують ефективне функціонування підприємств з державною участю.

Основна проблема при управлінні фінансами державних підприємств полягає в необхідності забезпечення збалансованого досягнення двох суперечливих цілей — прибутковості та соціального ефекту. Як влучно зазначають зарубіжні дослідники Anto Bajo, Marko Primorac та Lana Zuber, операції підприємств, що перебувають у державній власності, повинні інтегрувати елементи громадянської відповідальності та ринковий підхід. Елементи суспільної відповідальності виявляються в тому, що державні підприємства підзвітні перед суспільством в цілому, їх основні бізнес-рішення приймаються урядом, який виступає як зберігач суспільних інтересів, тоді як підприємство, здійснюючи свої операції скеровує прибуток (як і збиток) до державного бюджету. Елементи ринкового підходу насамперед проявляються в тому, що від державних підприємств очікується підтримувати фінансове здоров'я в довгостроковій перспективі. Вони зазнають постійної ринкової оцінки, а ціни, які вони встановлюють, базуються на експлуатаційних витратах [1]. Повністю забезпечити орієнтацію підприємств з державною участю на ринкові цілі неможливо, а у певних випадках і недоцільно. Вітчизняний дослідник В. Бабіченко наголошує що "згідно з найбільш загальним підходом державний сектор економіки виробляє такі економічні й соціальні блага, яких приватний сек-

тор або не виробляє взагалі або створення їх у ньому є неефективним. Водночас розвинуті країни, як правило, використовують державний сектор також і як інструмент коректування "провалів" ринку, тоді як країни з перехідною економікою застосовують принцип концентрації державного сектору у стратегічно важливих галузях, незалежно від того, належать підприємства цих галузей до природних монополій, підприємств, які виробляють суспільні товари, тощо, чи ні" [7].

В економічній теорії питання про те, чи повинна фірма належати державі чи приватному сектору, вивчається в теорії неповних контрактів, яку розробив О. Харт та його співатори. На думку вчених у світі, в якому повноцінні договори були здійсненні, право власності не мало значення, оскільки та сама структура стимулів, яка переважає в одній структурі власності, може бути повторена в іншій структурі власності. По суті, дослідники прийшли до висновку, що вагомою є не стільки особа власника як досконалість контрактів на управління підприємством [2].

Серед вітчизняних вчених цікавими є погляди Смовженко Т., Лютий І. та Денис О. Науковці, застосувавши класичну теорію "принципал-агент" щодо підприємств державної форми власності, виокремили специфіку управління державними підприємствами та ризики, які вона породжує. Специфічною проблемою підприємств державної форми власності є складна система агентських контрактів на управління. Держава будучи агентом населення в ролі принципала доручає управління підприємств, які їй належать, через делегування ряду функцій урядовим та виконавчим інститутам, а ті в свою чергу іншим виконавцям [4].

Вчені вважають, що агентські відносини підприємств державної форми власності можуть додатково обтяжуватися проблемами, що породжуються такими обставинами:

1. Недостатній рівень ефективності агентів держави (урядових структур, яким делеговані функції щодо управління підприємств державної форми власності). Агент може бути просто не досить ефективний (через більш складні процедури відбору, нижчий рівень необхідної кваліфікації агента та нижчі можливості використання матеріальних стимулів).

2. Нижчий рівень контрольованості агентів на всіх ланках, внаслідок складної багатоланкової системи контрактів на управління та високого рівня інформаційної асиметрії.

Як наслідок, науковці зазначають, що багатифункціональна роль держави, інша структу-

ра капіталу підприємств державної форми власності та складна система управління ними потенційно створює такі ризики:

1. Держава може використовувати підприємства державної форми власності не для забезпечення соціально-економічного розвитку, а для вирішення інших задач.

2. У випадку делегування функцій управління хоча б на одному рівні особам з неналежним професійним рівнем та виконанням фудуціарних обов'язків це може спричинити неналежне управління підприємствами державної форми власності.

3. Якщо уряд як принципал підприємств державної форми власності може впливати на процес регулювання, то це може проявлятися у лобіюванні інтересів державних підприємств.

У підсумку, науковці роблять припущення, що ефективність управління підприємствами з державною участю залежить від кількості та багаторівневості агентських контрактів на управління, транспарентності діяльності та контролю за агентами.

З огляду на окреслену специфіку функціонування підприємств державного сектору економіки, вважаємо, що метою фінансової політики в секторі підприємств з державною участю є побудова механізмів функціонування таких підприємств, які забезпечать оптимальний баланс досягнення бажаних для суспільства економічних та соціальних ефектів.

Відповідно завдання фінансової політики щодо підприємств з державною участю включають такі:

1. Визначення пріоритетних цілей розвитку підприємств з державною участю.

2. Оцінка фінансових потоків підприємств з державною участю та місця останніх у фінансовій системі.

3. Визначення необхідної частки підприємств з державною участю у фінансовому та нефінансовому секторах економіки.

4. Вибір обгрунтованої моделі управління підприємствами з державною участю під час їх функціонування, що забезпечить оптимальний баланс державних витрат та доходів.

5. Обгрунтований економічно доцільний вибір напрямів державних інвестицій через підприємства з державною участю.

6. Оцінка та, за доцільності, продаж майна підприємств з державною участю за обгрунтованими цінами.

7. Відбір, за доцільності, підприємств з державною участю, які доцільно приватизувати та відбір оптимально ефективних методів та підходів до продажу.

8. Забезпечення оптимально допустимого обсягу видатків та втрат з державного бюджету для підтримки підприємств з державною участю.

9. Оцінка ризиків, що виникають під час функціонування підприємства з державною участю та розробка заходів щодо їх мінімізації.

Як свідчить кращий міжнародний досвід, ефективне вирішення зазначених завдань урядами дозволяє:

— забезпечувати стратегічний розвиток економіки;

— здійснювати безпосередній контроль суб'єктів господарського сектору;

— забезпечувати суттєвий вплив на приватний сектор економіки.

Не заперечуючи важливість усіх окреслених напрямів фінансової політики в секторі підприємств з державною участю, вважаємо, що найбільш складним та одночасно найменш дослідженим аспектом залишається питання оцінки ризиків та фінансових втрат від діяльності таких підприємств, які можуть створювати ризики для системи державних фінансів загалом. Це також обумовлено і тим, що крім прямих видатків у формі інвестицій, кредитів тощо такі підприємства можуть нести приховані ризики та справляти непрямий вплив на стан державних фінансів, будучи учасниками квазіфіскальних операцій.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи вищенаведене, можна окреслити такі специфічні риси підприємств з державною участю, які впливають на формування державної фінансової політики:

— поєднання при функціонуванні підприємств з державною участю економічних та соціальних цілей, що вимагає знаходження рішень, які забезпечать баланс між економічним зростанням та соціальною стабільністю.

— вагома роль підприємств з державною участю як інструменту для здійснення державних інвестицій;

— суттєвий вплив підприємств з державною участю на формування доходів та здійснення державних видатків;

— суттєвий вплив підприємств з державною участю на попит та пропозицію грошових ресурсів, ціну ресурсів на фінансових ринках;

— значні ризики фінансових втрат, які виникають при функціонуванні підприємств з державною участю внаслідок конфліктів держави, як власника, гаранта та регулятора.

Метою фінансової політики в секторі підприємств з державною участю є побудо-

ва механізмів функціонування таких підприємств, які забезпечать оптимальний баланс досягнення бажаних для суспільства економічних та соціальних ефектів. Зазначена мета деталізується у конкретних завданнях фінансової політики щодо підприємств з державною участю, серед яких є як визначення пріоритетних цілей розвитку та обґрунтування стратегічних позицій підприємства, так і аналіз ефективності діяльності таких підприємств тощо.

Вирішення зазначених завдань урядами дозволяє забезпечувати стратегічний розвиток економіки; здійснювати безпосередній контроль суб'єктів господарського сектору; забезпечувати суттєвий вплив на приватний сектор економіки.

Література:

1. Bajo A., Primorac M., Zuber L. Financial performance of state-owned enterprises. *Fiscus*. 2018. № 5. DOI: 10.3326/efiscus.2018.5.

2. Hart O. Incomplete Contracts and Control. *American Economic Review*. 2017. Vol. 107 (7). P. 1731—1752. doi:10.1257/aer.107.7.1731.

3. Role of state-owned enterprises. Web-site "The Extractive Industries Transparency Initiative". URL: <https://eit.org/role-of-stateowned-enterprises>

4. Smovzhenko T.S., Lyutyy I.O., Denys O.B. Corporate governance in the state-owned banks. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2019. № 29, Т. 2. С. 73—79.

5. Stureson J., McIntyre S., Jones N. C. State-Owned Enterprises Catalysts for public value creation? URL: <https://www.pwc.com/gx/en/psrc/publications/assets/pwc-state-owned-enterprise-psrc.pdf>

6. Аніловська Г.Я. Державний фактор трансформаційних перетворень в економіках перехідного типу. Львів: Укоопспілка, 2002. 323 с.

7. Бабіченко В. Корпорації державного сектору: об'єктивні суперечності функціонування. *Економіка та держава*. 2015. № 11. С. 116—118.

8. Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term>

9. Гасанов С.С. Різноманітні впливи сектору державних корпорацій на стан державних фінансів в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2017. № 3 (80). С. 5—20.

10. Давимука С. Теоретико-методологічні аспекти приватизації і механізми її реалізації в Україні. Львів, 1998. 399 с.

11. Економічна теорія: Політекономія: підруч./ За ред. В.Д. Базилевича. Київ: Знання-Прес, 2006. 615 с.

12. Петришина Н.В. Державні підприємства України: проблеми функціонування та шляхи їх вирішення. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право. 2015. Вип. 30. С. 73—79.

13. Поняття і статус підприємства державної форми власності у контексті чинного законодавства України. Матеріали сайту Міністерства юстиції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4742

14. Шестак М.А. Проблеми функціонування державних підприємств у ринковій економіці: теоретичний аспект. Наукові праці МАУП. 2013. Вип. 2 (37). С. 87—91.

References:

1. Bajo, A. Primorac, M. and Zuber, L. (2018), "Financial performance of state-owned enterprises", *Fiscus*, vol. 5. DOI: 10.3326/efiscus.2018.5.

2. Hart, O. (2017), "Incomplete Contracts and Control", *American Economic Review*, vol. 107 (7), pp. 1731-1752. doi:10.1257/aer.107.7.1731.

3. The Extractive Industries Transparency Initiative (2020), "Role of state-owned enterprises", available at: <https://eiti.org/role-of-stateowned-enterprises> (Accessed 03 June 2020).

4. Smovzhenko, T.S. Lyuty, I.O. and Denys, O.B. (2019), "Corporate governance in the state-owned banks", *Finansovo-kredytna diial'nist': problemy teorii ta praktyky*, vol. 29, no. 2, pp. 73—79.

5. Stureson, J. McIntyre, S. and Jones, N.C. (2015), "State-Owned Enterprises Catalysts for public value creation?", available at: <https://www.pwc.com/gx/en/psrc/publications/assets/pwc-state-owned-enterprise-psrc.pdf> (Accessed 03 June 2020).

6. Anilovs'ka, H.Ya. (2002), *Derzhavnyy faktor transformatsijnykh peretvoren' v ekonomikakh perekhidnoho typu* [The state factor of transformational transformations in transition economies], Ukoopsilka, L'viv, Ukraine.

7. Babichenko, V. (2015), "Public sector corporations: objective contradictions of functioning", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 11, pp. 116—118.

8. Verkhovna Rada of Ukraine (2020), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term> (Accessed 03 June 2020).

9. Hasanov, S.S. (2017), "Diverse influences of the public corporations sector on the state of public finances in Ukraine", *Naukovi pratsi NDFI*, vol. 3 (80), pp. 5—20.

10. Davymuka, S. (1998), *Teoretyko-metodolohichni aspekty pryvatyzatsii i mekhanizmy ii realizatsii v Ukraini* [Theoretical and methodological aspects of privatization and me-

chanisms of its implementation in Ukraine], Lviv, Ukraine.

11. Bazylevych, V.D. (2006), *Ekonomichna teoriia: Politekonomiia* [Economic theory: Political economy], Znannia-Pres, Kyiv, Ukraine.

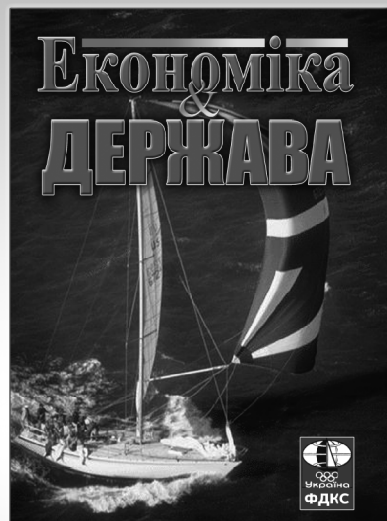
12. Petryshyna, N.V. (2015), "State enterprises of Ukraine: problems of functioning and ways of their solution", *Naukovyj chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Serii 18: Ekonomika i pravo*, vol. 30, pp. 73—79.

13. Ministry of Justice of Ukraine (2020), "The concept and status of the state-owned enterprise in the context of current legislation of Ukraine", available at: https://minjust.gov.ua/m/str_4742 (Accessed 03 June 2020).

14. Shestak, M.L. (2013), "Problems of functioning of state enterprises in a market economy: a theoretical aspect", *Naukovi pratsi MAUP*, vol. 2 (37), pp. 87—91.

Стаття надійшла до редакції 17.06.2020 р.

Науково-практичний журнал «ЕКОНОМІКА ТА ДЕРЖАВА»

Передплатний індекс: 01751

Виходить 12 разів на рік

наукове фахове видання України

З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ

(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1643

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

www.economy.in.ua

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73